

بسمه تعالی
ستاد تدوین برنامه ششم توسعه کشور
شورای برنامه ریزی ارتباطات و فناوری اطلاعات

سند راهبردی بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات در برنامه ششم توسعه کشور

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی - دفتر برنامه ریزی و تلفیق بودجه

آذر ۱۳۹۴

(۱) سیاست‌های کلی مرتبط:

- بند ۳۲- کسب جایگاه برتر منطقه در توسعه دولت الکترونیک در بستر شبکه ملی اطلاعات.
- بند ۳۳- توسعه محتوی در فضای مجازی براساس نقشه مهندسی فرهنگی کشور تا حداقل پنج برابر وضعیت کنونی و بومی سازی شبکه‌های اجتماعی.
- بند ۳۴- ایجاد، تکمیل و توسعه شبکه ملی اطلاعات و تأمین امنیت آن، تسلط بر دروازه‌های ورودی و خروجی فضای مجازی و پالایش هوشمند آن و ساماندهی، احراز هویت و تحول در شاخص ترافیکی شبکه به طوری که ۵۰ درصد آن داخلی باشد.
- بند ۳۵- بهره‌گیری از موقعیت ممتاز کشور با هدف تبدیل ایران به مرکز تبادلات پستی و ترافیکی ارتباطات و اطلاعات منطقه و گسترش حضور در بازارهای بین‌المللی.
- بند ۳۶- حضور مؤثر و هدفمند در تعاملات بین‌المللی فضای مجازی.
- بند ۳۷- افزایش سهم سرمایه‌گذاری زیرساختی در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات تا رسیدن به سطح کشورهای برتر منطقه.
- بند ۳۸- توسعه فناوری فضایی با طراحی، ساخت، آزمون، پرتاب و بهره‌برداری از سامانه‌های فضایی و حفظ و بهره‌برداری حداکثری از نقاط مداری کشور.
- بند ۱۹- تقسیم کار و تعیین نقش ملی در مناطق، استان‌ها، نواحی و سواحل و جزایر کشور با رعایت الزامات آن در چارچوب سیاست‌های کلی مربوط، به منظور افزایش تولید ثروت ملی و حمایت دولت از سرمایه‌گذاری در مناطق کمتر توسعه یافته و روستایی.
- بند ۲۸- اولویت دادن به حوزه‌های راهبردی صنعتی (از قبیل صنایع نفت، گاز، پتروشیمی، حمل و نقل، مواد پیشرفته، ساختمان، فناوری اطلاعات و ارتباطات، هوافضا، دریا، آب و کشاورزی) و افزایش ضریب نفوذ فناوری‌های پیشرفته در آنها.

(۲) اهداف کلی:

- ۱- افزایش ظرفیت پهن‌بند زیرساخت شبکه ملی اطلاعات
- ۲- افزایش محتوای بومی در فضای مجازی
- ۳- افزایش ارائه خدمات الکترونیکی دولتی
- ۴- ارتقاء دانش داخلی در خصوص فناوری‌های پیشرفته و تولید بومی محصولات راهبردی
- ۵- افزایش پوشش شبکه‌های ارتباطات و فناوری اطلاعات و خدمات الکترونیکی دولتی برای روستاها، مناطق کمتر توسعه یافته و مناطق مرزی
- ۶- افزایش ارائه خدمات نوین و با ارزش افزوده بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات
- ۷- افزایش ظرفیت تبادلات پستی و ترافیکی ارتباطات و اطلاعات منطقه و بین الملل
- ۸- تامین امنیت و صیانت از حقوق و حریم‌های فردی و اجتماعی در شبکه‌های ارتباطات و فناوری اطلاعات
- ۹- توسعه فناوری‌ها، زیرساخت و کاربردهای فضایی و حفظ و بهره‌برداری حداکثری از نقاط مداری کشور

(۳) راهبردهای تحقق اهداف:

- ۱- افزایش سرمایه‌گذاری‌های زیرساختی دولت با رویکرد غیرانتفاعی (جهت کاهش هزینه‌های ملی)
- ۲- استفاده حداکثری از ظرفیت بخش‌های خصوصی و نهادهای عمومی غیردولتی (در توسعه شبکه‌های دسترسی)
- ۳- جذب سرمایه‌گذاری مشترک خارجی در توسعه شبکه‌های دسترسی
- ۴- استفاده اقتصادی از منابع حیاتی بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات (فرکانس، آدرس و دامنه اینترنتی، تخصیص شماره و ...) و اعمال مدیریت کارآمد
- ۵- مقرون به صرفه نمودن دسترسی به شبکه پهن‌بند متناسب درآمد سرانه
- ۶- ارتقاء نظام‌ها و زیرساختهای تنظیم مقرراتی و نظارتی بخش ICT

۷- بسترسازی حضور شبکه‌های جهانی تحویل محتوا (CDN) و فعالیت شبکه‌های اجتماعی در داخل کشور (مقید

به رعایت قوانین و مقررات کشور)

۸- کاهش هزینه‌های زیرساخت‌های ارتباطی و فناوری اطلاعات ارائه محتوای بومی

۹- تامین بسترهای تولید و توسعه محتوای بومی (جویشگر، مرورگر، ایمیل، شبکه‌های اجتماعی و ...)

۱۰- تغییر نگرش استقرار دولت الکترونیکی از پیمانکاری به آزادسازی و اپراتوری خدمات

۱۱- تمرکز در سیاستگذاری، هدایت و نظارت توسعه دولت الکترونیکی

۱۲- تحقیق، توسعه، تولید و بکارگیری محصولات راهبردی بومی در شبکه

۱۳- مشارکت با کشورهای صاحب فناوری جهت تولید محصولات راهبردی بومی

۱۴- سمت‌دهی آموزش، پژوهش و نوآوری به تقاضا محوری و حل مسائل حال و آتی

۱۵- رصد و پژوهش فناوری‌های پیشرفته و تعامل با مراکز علمی و مجامع منطقه‌ای و بین‌المللی

۱۶- سرمایه‌گذاری مستقیم دولت و یا مشترک سازمان توسعه‌ای با بخش غیردولتی در مناطق کمتر توسعه یافته،

روستایی و مناطق مرزی

۱۷- تغییر کارکرد شرکت پست‌بانک به بانک تخصصی - توسعه‌ای دولتی

۱۸- روزآمد نمودن مصادیق خدمات عمومی اجباری ICT

۱۹- بسترسازی و گشایش حقوقی و فرهنگی ارائه خدمات نوین و با ارزش افزوده ارتباطی و فناوری اطلاعات توسط

شورای عالی فضای مجازی

۲۰- شفاف‌سازی و بهبود محیط کسب و کار برای ارائه کنندگان خدمات نوین ارتباطات و فناوری اطلاعات

۲۱- ساماندهی و نظام‌مند نمودن بازار خدمات پستی

۲۲- استفاده حداکثری از ظرفیت شبکه‌های موجود ارتباطات و فناوری اطلاعات در اختیار دستگاه‌های اجرایی و

نهادهای عمومی

۲۳- سرمایه گذاری مشترک بخش های دولتی و غیردولتی با اپراتورهای بین المللی و منطقه ای

۲۴- ارتقاء فناوری ها و توسعه زیرساخت های شبکه های پستی

۲۵- تحقیق، توسعه، تولید و بکارگیری محصولات بومی امنیت شبکه

۲۶- تسلط بر دروازه های ورودی و خروجی شبکه های ارتباطی و فناوری اطلاعات کشور

۲۷- مشارکت اپراتورهای دسترسی و توزیع صیانت اجتماعی شبکه به لایه های دسترسی

۲۸- گذار از IPv4 به IPv6 با قابلیت اصالت سنجی

۲۹- ارتقاء قابلیت های امنیتی شبکه های ICT همزمان با توسعه شبکه

۳۰- حمایت و قطب سازی ظرفیت های فعال بخش فضایی و انتقال فناوری های پیشرفته با حفظ توانمندی های تجمیع

سیستمی

۳۱- توسعه متوازن فعالیت ها و بهره برداری حداکثری از زیرساخت های فضایی

۳۲- مشارکت و همکاری با اپراتورها و سازندگان خارجی فضایی

۴) اهداف کمی :

۱- امکان دسترسی ۸۰ درصد خانوارها به پهن باند

۲- افزایش سرعت دسترسی مشترک به حداقل ۲۰ مگابیت بر ثانیه

۳- افزایش حداقل ۵ برابری ظرفیت ذخیره سازی محتوای بومی

۴- کاهش ۵۰ درصدی هزینه پهنای باند اتصال CDN ها به شبکه ملی اطلاعات نسبت به وضع کنونی

۵- تولید ۵ برابری محتوای بومی

۶- ارائه ۱۰۰ درصدی خدمات دولت به صورت الکترونیکی

۷- رشد، پژوهش و ارتقاء دانش در فناوریهای نوین از جمله: نسل چهارم و پنجم تلفن همراه، داده‌های عظیم، پردازش

ابری، اینترنت اشیاء (۴ فناوری)

۸- تولید و بکارگیری ۳ دسته کالاهای راهبردی داخلی (شامل تجهیزات شبکه مبتنی بر IP، رادیوهای ظرفیت و

دسترسی رادیویی 4G و FAB)

۹- برقراری امکان دسترسی پهن باند به ۹۰ درصد روستاهای کشور

۱۰- ارائه حداقل چهار خدمت الکترونیکی اصلی دولت (سلامت، آموزش، کشاورزی، بانکی و مالی) در ۸۰ درصد

روستاهای کشور

۱۱- ارائه خدمات خرده بانکداری در ۱۰۰ درصد دفاتر ارتباطات و فناوری اطلاعات روستایی

۱۲- افزایش سهم درآمدی خدمات ارزش افزوده همگرا به حداقل ۲۰ درصد کل درآمد خدمات ارتباطات و فناوری

اطلاعات

۱۳- افزایش سهم درآمدی خدمات نوین پستی به حداقل ۳۰ درصد کل درآمد خدمات پستی

۱۴- افزایش ظرفیت ترانزیت ترافیک

۱۵- افزایش ظرفیت هاب پستی

۱۶- استقرار ۱۰۰ درصدی سامانه صیانت اجتماعی

۱۷- استقرار ۱۰۰ درصدی سامانه‌های امنیت شبکه

۱۸- افزایش توان داخلی فناوری و ساخت ماهواره‌های سنجشی، مخابراتی مدار بالا میزان ۵۰ درصد

۱۹- خرید و بهره‌برداری دو ماهواره مخابراتی و سنجش از راه دور

۲۰- ارائه ۱۵ خدمت نوین و با ارزش افزوده فضایی

۵) سیاست‌ها:

- ۱) رعایت توازن منطقه‌ای و کاهش شکاف دیجیتالی بین مناطق و استانهای کشور
- ۲) اعمال مدیریت یکپارچه بر شبکه‌های ارتباطات و فناوری اطلاعات کشور
- ۳) آزادسازی ارائه خدمات پستی
- ۴) مشارکت با بخش غیردولتی (داخلی و خارجی) جهت خرید ماهواره ملی
- ۵) استفاده از روشهای تأمین منابع پروژه‌ها به شیوه مشارکت عمومی خصوصی (PPP)
- ۶) آزادسازی ارائه خدمات نوین ارتباطات و فناوری اطلاعات
- ۷) رعایت بی طرفی تکنولوژی در اعطای مجوزهای اپراتوری
- ۸) رفع انحصار و ایجاد نظام شراکتی در استفاده از مصادیق انحصاری شبکه دسترسی
- ۹) اجازه ورود به شبکه‌های جهانی تحویل محتوا (CDN) و شبکه‌های اجتماعی در داخل مقید به رعایت قوانین و مقررات کشور
- ۱۰) استفاده حداکثری از ظرفیت‌های بخش غیردولتی در ارائه خدمات دولت الکترونیک
- ۱۱) اولویت بکارگیری محصولات راهبردی تولید داخل در بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات

۶) برآورد کلی تأمین و تجهیز منابع:

کل منابع موردنیاز جهت تحقق اهداف تدوین شده در برنامه ششم توسعه معادل ۶۰۹۲۵۰ میلیارد ریال برآورد شده که ۲۱۶۰۵۰ میلیارد ریال از محل درآمدهای عمومی و منابع داخلی دولتی (معادل ۳۵.۵ درصد) و ۳۹۳۲۰۰ میلیارد ریال (معادل ۶۴.۵ درصد) از محل سایر منابع غیر دولتی تأمین خواهد شد.

۷) الزامات تحقق اهداف و سياستها:

اصلاحات نهادی

- ۱- ایجاد نهاد غیردولتی جهت انتظام امور حرفه ای و انسجام بخشی تخصصی در بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات
- ۲- ایجاد نهاد تأمین منابع مالی اپراتورها و فعالان بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات
- ۳- ایجاد نهاد غیردولتی مستقل جهت تولید مصادیق انحصار شبکه‌های دسترسی ارتباطات و فناوری اطلاعات

اصلاحات ساختاری

- ۴- اصلاح ساختار جهت انتقال مسئولیت سیاست‌گذاری، هدایت و نظارت محصولات راهبردی بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
- ۵- اصلاح ساختار جهت انجام مأموریت سازمان توسعه‌ای برای تحقق اهداف بخش در مناطق کمتر توسعه یافته، روستایی و مناطق مرزی
- ۶- اصلاح ساختار شرکت دولتی پست بانک جهت انجام مأموریت ارائه خدمات خرده بانکداری در مناطق کمتر توسعه یافته، روستایی و مناطق مرزی
- ۷- اصلاح ساختار شرکت پست جمهوری اسلامی ایران جهت تفکیک وظایف حاکمیتی و اپراتوری
- ۸- اصلاح ساختار شرکت خدمات هوایی پیام جهت تطابق با نیازهای فعلی و آتی بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات
- ۹- اصلاح ساختار سایر دستگاه‌های اجرایی (حسب مورد) پس از انتزاع شبکه‌های ارتباطات و فناوری اطلاعات از آنها
- ۱۰- اصلاح ساختار شرکت مخابرات ایران پس از انتزاع مصادیق انحصار شبکه‌های دسترسی

اصلاحات فرایندی

۱۱- اصلاح فرآیندهای آموزشی جهت تطابق سطح مهارتها و توانمندی‌های نیروی انسانی در راستای تأمین نیازهای

فعلی و آتی بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات

۱۲- اصلاح فرآیندهای پژوهشی جهت تأمین نیازهای فعلی و آتی بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات با رویکرد

مسئله محوری

اصلاحات حقوقی

۱۳- اخذ مجوز قانونی نظام مهندسی ارتباطات و فناوری اطلاعات

۱۴- اخذ مجوز قانونی برای اصلاح ساختار و انتزاع مصادیق انحصار در دسترسی

۱۵- اخذ مجوز قانونی برای توسعه خرده بانکداری توسط پست بانک

۱۶- اخذ مجوز برای ارائه خدمات ارتباطات و فناوری اطلاعات در مناطق کمتر توسعه یافته، روستایی و مناطق

مرزی توسط سازمان توسعه‌ای

۱۷- صدور پروانه اپراتوری خدمات دولت الکترونیک

۱۸- صدور پروانه اپراتور صدور خدمات پستی بخش غیردولتی

۱۹- اخذ مجوز برای مشارکت با بخش‌های دولتی و غیردولتی جهت توسعه ترانزیت

۲۰- اخذ مجوز قانونی جهت انتزاع شبکه‌های ارتباطات و فناوری اطلاعات از سایر دستگاه‌های اجرایی

۲۱- اخذ مجوز قانونی جهت انتزاع وظایف سیاستگذاری نظارت و هدایت محصول راهبردی به وزارت ارتباطات

۲۲- اخذ مجوز قانونی برای تعامل با ارائه دهندگان محتوای خارجی

۲۳- اخذ مجوز قانونی برای تثبیت حداقل سرعت دسترسی پهن باند به مشترکین

۲۴- اخذ مجوز قانونی برای ساماندهی فرکانس

سایر الزامات:

۲۵- اصلاح معماری شبکه پهن‌بند داخلی جهت گردش حداقل ۵۰ درصدی ترافیک در داخل کشور

۲۶- حفظ و بهره‌برداری حداکثری از نقاط مداری

۲۷- توزیع سامانه‌های صیانت اجتماعی در لایه‌های دسترسی

۲۸- اعمال نظام‌های امنیت همزمان با توسعه شبکه‌های ارتباطات و فناوری اطلاعات